

**REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAGAR OM
ÄNDRING AV LAGEN OM SÄKERHET VID HANTERING AV FARLIGA KEMIKA-
LIER OCH EXPLOSIVA VAROR, GRUVLAGEN OCH KÄRNENERGILAGEN**

INNEHÅLL

REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAGAR OM ÄNDRING AV LAGEN OM SÄKERHET VID HANTERING AV FARLIGA KEMIKALIER OCH EXPLOSIVA VAROR, GRUVLAGEN OCH KÄRNENERGILAGEN ¹	
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	4
2 EU-rättsakternas och fördragens målsättning och huvudsakliga innehåll	4
3 Nuläge och bedömning av nuläget	6
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	9
5 Remissvar	10
6 Specialmotivering	10
6.1 Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor	10
6.2 Gruvlagen	14
6.3 Kärnenergilagen	15
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	16
8 Ikraftträdande	16
9 Förhållande till andra propositioner	16
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	16
LAGFÖRSLAG	19

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Den 28 november 2019 mottog Finland en formell underrättelse (ärendenummer 2019/2290) från Europeiska kommissionen gällande genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (nedan *MKB-direktivet*) i Fastlandsfinland och på Åland. Kommissionen ansåg att flera av bestämmelserna i direktivet inte har genomförts på behörigt sätt i Finland. Enligt kommissionen gäller bristerna bland annat fastställandet av tillämpningsområdet för förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan *MKB-förfarandet*), beaktandet av resultaten av MKB-förfarandet i tillståndsförfarandena, förfarandet för internationellt hörande samt frågor som gäller motiveringen av beslut och rätten att söka ändring.

En del av kommissionens anmärkningar är av teknisk karaktär och gäller detaljer i genomförandet av bestämmelserna i direktivet. En stor del av kommissionens påpekanden gäller hur de krav som MKB-direktivet ställer på tillståndsförfarandena har genomförts i de sektorspecifika författningar om tillstånd där det föreskrivs om tillståndsförfarandena vid projekt som gäller MKB-förfarandet. Kommissionens formella underrättelse gäller således förutom lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, nedan *MKB-lagen*) även ett antal sektorspecifika författningar om tillstånd. De författningar inom arbets- och näringsministeriets ansvarsområde som hänför sig till underrättelsen och som ändringsbehovet gäller är lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005, nedan *kemikaliesäkerhetslagen*), gruvlagen (621/2011) samt kärnenergilagen (990/1987). Kommissionen ansåg att tillämpningen av MKB-lagen inte i alla avseenden är tydlig i samband med beviljandet av olika tillstånd.

Finland meddelade i sitt svar som lämnades den 24 mars 2020 att Fastlandsfinland och Åland kommer att komplettera sin nationella lagstiftning för att precisera genomförandet av bestämmelserna i MKB-direktivet. Lagstiftningsändringarna bereds så att ändringarna träder i kraft i sin helhet under 2021.

Den 3 juli 2020 mottog Finland en annan formell underrättelse (ärendenummer 2020/2218) från Europeiska kommissionen gällande genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (nedan *Seveso III-direktivet*) i Fastlandsfinland och på Åland. Kommissionen ansåg att flera av bestämmelserna i direktivet inte har genomförts på behörigt sätt. Kommissionens underrättelse gäller inkluderandet av detaljer i bestämmelserna i direktivet i den nationella lagstiftningen och är huvudsakligen av teknisk karaktär.

Finland har i sitt svar som lämnades den 30 oktober 2020 meddelat att de bestämmelser som är föremål för kommissionens underrättelse till viss del redan finns i den nationella lagstiftningen och således bestridit kommissionens underrättelse till denna del. Finland har i fråga om de övriga bestämmelser som var föremål för kommissionens underrättelse svarat att Finland kommer att ändra kemikaliesäkerhetslagen och statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015). De ändringar som behövs gäller delvis samma bestämmelser som Finland i fråga om kommissionens ovannämnda underrättelse gällande MKB-direktivet har åtagit sig att ändra i kemikaliesäkerhetslagen.

1.2 Beredning

Regeringspropositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. Bakgrundsmaterialet till regeringspropositionen finns tillgängligt på ministeriets webbsidor med identifieringskod TEM009:00/2021.

De behövliga ändringarna av bestämmelserna har också behandlats i den samarbetsgrupp som tillsatts för att samordna den formella underrättelsen.

Utkastet till regeringsproposition var på remiss i tjänsten utlåtande.fi under tiden 10.5–21.6.2021.

2 EU-rättsakternas och fördragens målsättning och huvudsakliga innehåll

MKB-direktivet

MKB-direktivet gäller bedömning av inverkan på miljön av sådana offentliga och privata projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan särskilt på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges. Dessa projekt anges i artikel 4 i direktivet.

I artikel 6.6 föreskrivs det om tidsramar för information. Enligt punkten ska det för de olika etapperna fastställas rimliga tidsramar som ger tillräckligt med tid för att informera allmänheten och även tillräckligt med tid för den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet, i enlighet med denna artikel.

I artikel 7 finns bestämmelser om förfarandet för internationellt hörande. När en medlemsstat uppmärksammar att ett projekt kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller om en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär det, ska den medlemsstat på vars territorium projektet är avsett att utföras informera den utsatta medlemsstaten så snart som möjligt och senast när den informerar den egna allmänheten.

I artikel 8 föreskrivs om beaktande av resultaten av samråden i tillstånd. Enligt artikel 8 ska resultaten av samråden och de uppgifter som har inhämtats enligt artiklarna 5–7 vederbörligen beaktas vid tillståndsgivningen.

I artikel 8a.1 föreskrivs om beaktande av den motiverade slutsatsen i tillstånd. Enligt punkten ska beslutet att bevilja tillstånd innehålla bland annat uppgifter om den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2g iv i direktivet.

I artikel 11.1 finns bestämmelser om ändringssökande. Enligt punkten ska medlemsstaterna inom ramen för den relevanta nationella lagstiftningen se till att de medlemmar av den berörda allmänheten a) som har ett tillräckligt intresse, eller b) som hävdar att en rättighet kränks, när detta utgör en förutsättning enligt en medlemsstats förvaltningsprocessrättsliga lagstiftning, har rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av bestämmelserna om allmänhetens deltagande i detta direktiv prövad i domstol eller något annat oberoende och opartiskt organ som inrättats genom lag.

Seveso III-direktivet

Syftet med Seveso III-direktiv är att fastställa regler för att förebygga allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och för att begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön, i syfte att säkerställa en hög skyddsnivå konsekvent och effektivt i hela unionen. Direktivet tillämpas på sådana verksamheter som avses i artikel 2 där farliga ämnen hanteras.

Begreppet *den berörda allmänheten* definieras i artikel 3.18. Enligt punkten avses med den berörda allmänheten den allmänhet som påverkas eller som kan påverkas, eller som har intresse av beslut som fattas om någon av de frågor som anges i artikel 15.1; frivilligorganisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller tillämpliga krav enligt nationell lagstiftning ska med avseende på denna definition anses ha ett sådant intresse.

I artikel 23 b föreskrivs det om den berörda allmänhetens rätt att söka ändring. Enligt detta led har den berörda allmänheten i sina respektive nationella rättssystem tillgång till de prövningsförfaranden som fastställs i artikel 11 i direktiv 2011/92/EG för de fall som omfattas av artikel 15.1 i detta direktiv.

Miljöinformationsdirektivet

Tillgång till information som gäller miljön behandlas i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG (nedan *miljöinformationsdirektivet*). Genom miljöinformationsdirektivet vill man trygga den offentliga tillgången till miljöinformation som innehåses av eller förvaras för offentliga myndigheter. Syftet med direktivet är också att såsom en självklarhet se till att miljöinformation görs tillgänglig för och sprids till allmänheten för att säkerställa största möjliga systematiska tillgång till och spridning av miljöinformation till allmänheten. I detta syfte ska i synnerhet datanät och/eller elektroniska verktyg främjas, när så är möjligt.

Artikel 2 i direktivet innehåller definitioner som gäller miljöinformation. Enligt artikel 2.1 avses med miljöinformation ”all information i skriftlig form, bild- eller ljudform, elektronisk eller annan materiell form” om vissa faktorer som rör miljön (tillståndet för olika delar av miljön och samspelet mellan dessa, åtgärder och faktorer som påverkar miljön, rapporter om genomförandet av miljölagstiftningen, analyser och antaganden som används inom ramen för åtgärder och verksamheter som rör miljön samt tillståndet för människors hälsa och säkerhet, inbegripet förorening av livsmedelskedjan, när det är relevant, villkoren för mänskligt liv, kulturplatser och byggnader i den utsträckning de kan påverkas av tillståndet i miljön). Begreppet miljöinformation är med andra ord brett och omfattar inte bara information som direkt gäller miljön utan även information som påverkar miljön.

Enligt artikel 4.2 f är det möjligt att göra ett undantag från den fria tillgången till miljöinformation på grund av skyddet för personuppgifter. Undantagen i miljöinformationsdirektivet ska dock tolkas restriktivt så att allmänhetens intresse av att informationen lämnas ut bör vägas mot det intresse som betjänas av att begäran avslås, varvid den allmänna regeln bör vara att informationen lämnas ut.

Århuskonventionen

Århuskonventionen ger allmänheten (enskilda personer och de organisationer som företräder dem) rätt att få tillgång till information och att delta i beslutsprocesser i miljöfrågor samt tillgång till rättslig prövning om dessa rättigheter inte respekteras. Århuskonventionen är en konvention utarbetad av Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa och trädde i kraft den 30

oktober 2001. År 1998 undertecknade Europeiska gemenskapen Århuskonventionen tillsammans med alla sina medlemsstater. Århuskonventionen har införlivats i den nationella lagstiftningen genom lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (767/2004) och trädde i kraft den 30 november 2004.

Enligt artikel 6 i Århuskonventionen ska den berörda allmänheten på ett tidigt stadium i beslutsprocesser om miljön informeras, antingen genom offentligt tillkännagivande eller i förekommande fall enskilt, bland annat om när beslutsprocessen påbörjas och allmänhetens möjligheter att delta. Enligt den artikeln ska varje etapp i förfarandet för allmänhetens deltagande i beslutsprocessen innehålla rimliga tidsfrister och varje part sörja för att allmänhetens deltagande sker på ett tidigt stadium, när alla alternativ är möjliga och allmänheten kan delta på ett meningsfullt sätt. Allmänheten ges möjlighet att lämna synpunkter och framföra åsikter om den föreslagna verksamheten. Allmänheten ska på föreskrivet sätt informeras om beslutet så snart det har fattats av myndigheten.

Bestämmelser om tillgång till rättslig prövning finns i artikel 9 i konventionen. Enligt den har den berörda allmänheten som har ett tillräckligt intresse rätt att få ett beslut som omfattas av artikel 6 prövat av en behörig domstol. Enligt artikel 9 ska allmänheten, utan att det påverkar tillämpningen av prövningsförfarandena, ha rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning. Förfarandena ska erbjuda tillräckliga och effektiva rättsmedel, inbegripet förelägganden där så är lämpligt. De ska också vara objektiva, rättvisa, snabba och inte oöverkomligt kostsamma så att det är ett hinder för att delta i förfarandet. Beslut som fattas med stöd av artikel 9 i konventionen ska meddelas eller registreras skriftligen. Beslut av domstol och, när så är möjligt, av andra organ ska vara tillgängliga för allmänheten.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

Kemikaliesäkerhetslagen och MKB-lagen

I kemikaliesäkerhetslagen föreskrivs det delvis om genomförandet av Seveso III-direktivet. I MKB-lagen finns bestämmelser om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och genom den har MKB-direktivet delvis genomförts. MKB-direktivet har också genomförts genom statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (227/2017), markanvändnings- och bygglagstiftningen (markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och markanvändnings- och byggförordningen (895/1999)), naturvårdslagen (1096/1996) samt i fråga om förpliktelser som gäller tillståndsförfaranden genom sektorspecifika författningar, inbegripet kemikaliesäkerhetslagen. Tillämpningsområdet för MKB-direktivet omfattar projekt som i Seveso III-direktivet ansetts höra till sådana anläggningar för produktion som omfattas av direktivets tillämpningsområde. I 26 § i kemikaliesäkerhetslagen föreskrivs det om skyldigheten lägga fram en miljökonsekvensbeskrivning vid ansökan om tillstånd enligt kemikaliesäkerhetslagen. I paragrafen hänvisas det till den upphävda lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994).

Bestämmelser om beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillståndsförfarande och tillstånd finns i 4 kap. i MKB-lagen. Finland har i sitt svar till Europeiska kommissionen åtagit sig att ändra kemikaliesäkerhetslagen så att den innehåller en hänvisning till motiverad slutsats och bestämmelser om att det av ett tillståndsbeslut ska framgå hur den motiverade slutsatsen har

beaktats. I 26 § i kemikaliesäkerhetslagen saknas en hänvisning till beaktandet av den motiverade slutsatsen enligt 23 § i MKB-lagen när tillståndsbeslut fattas. I 25–27 § i MKB-lagen finns bestämmelser om beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillståndsförfarande och tillstånd. Finland har i sitt svar till Europeiska kommissionen också åtagit sig att till kemikaliesäkerhetslagen foga bestämmelser om att ta in uppgifter om den motiverade slutsatsen och beaktandet av den i tillståndsbeslut. Säkerhets- och kemikalieverket har redan i nuläget tillämpat bestämmelserna om tillståndsprövning i MKB-lagen.

I 12 a kap. i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om kungörelse och information om tillståndsärenden som omfattas av lagens tillämpningsområde. I 12 a kap. i kemikaliesäkerhetslagen finns inga bestämmelser om förfarandet för internationellt hörande enligt MKB-direktivet i fall där ett projekt som hör till lagens tillämpningsområde kan antas medföra betydande gränsoverskridande miljökonsekvenser. I 63 § i förvaltningslagen, som är en allmän lag, föreskrivs det om delgivning till utlandet. Delgivningen verkställs enligt förvaltningslagen eller enligt lagstiftningen i den främmande staten, om inte något annat följer av internationella avtal och förpliktelser som är bindande för Finland. Finland har i sitt svar till Europeiska kommissionen gällande det överträdelseförfarande som Europeiska kommissionen inlett åtagit sig att ändra bestämmelserna om förfarandet för internationellt hörande och att foga hänvisningsbestämmelser till bestämmelserna om tillstånd. Hittills har Säkerhets- och kemikalieverket inte fått sådana tillståndsansökningar enligt kemikaliesäkerhetslagen för vilka förfarandet för internationellt hörande behövs.

I 104 b § i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om information om tillståndsansökningar. Bestämmelserna om offentlig kungörelse i 62 a § i förvaltningslagen trädde i kraft den 1 januari 2020. Eftersom förvaltningslagen är en allmän lag finns det i kemikaliesäkerhetslagen bestämmelser som delvis överlappar bestämmelserna i förvaltningslagen samt en hänvisning till den upphävda lagen om offentliga kungörelser (134/1925).

I 126 § i kemikaliesäkerhetslagen föreskrivs det om sökande av ändring. I 126 § i kemikaliesäkerhetslagen föreskrivs det om sökande av ändring i ett beslut av ett ministerium och en tillsynsmyndighet. I paragrafen hänvisas det till lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). I 7 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden finns allmänna bestämmelser om rätten att anföra besvär i förvaltningsärenden. Närmare bestämmelser om rätten att anföra besvär får utfärdas genom speciallag. I artikel 23 b i Seveso III-direktivet föreskrivs att den berörda allmänheten i sina respektive nationella rättssystem ska ha tillgång till de prövningsförfaranden som fastställs i artikel 11 i direktiv 2011/92/EG för de fall som omfattas av artikel 15.1 i detta direktiv. I det överträdelseförfarande som Europeiska kommissionen inlett i fråga om Seveso III-direktivet har kommissionen också ansett att definitionen av allmänheten inte till alla nödvändiga delar genomförs i kemikaliesäkerhetslagen. I 6 § 22 punkten i kemikaliesäkerhetslagen ingår organisationer inte i definitionen av allmänheten och i bestämmelserna om ändringsökande anges i nuläget inte närmare organisationers rätt att söka ändring. Finland har i sitt svar åtagit sig att i kemikaliesäkerhetslagen lägga till organisationer i definitionen av allmänheten och utfärda närmare bestämmelser om organisationers rätt att söka ändring.

I statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015) och statsrådets förordning om övervakning av tillverkningen och upplagringen av explosiva varor (819/2015) finns bestämmelser om innehållet i tillståndsbeslut och om information om tillståndsbeslut. I förordningarna hänvisas det till den upphävda lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994). I förordningarna finns bestämmelser om innehållet i tillståndsbeslut som meddelas med stöd av kemikaliesäkerhetslagen i enlighet med de olika besluten. Tillståndsbeslut i fråga om projekt enligt MKB-lagen fattas med stöd av 23 och 58 § i kemikaliesäkerhetslagen. I de tillstånd som beviljas med stöd av dessa bestämmelser har den

miljökonsekvensbedömning som det föreskrivs om i MKB-lagen beaktats i tillståndsprövningen.

Gruvlagen och kärnenergilagen

Tillståndsförfarandena enligt gruvlagen (621/2011) omfattas av MKB-lagens tillämpningsområde. Den gällande gruvlagen innehåller inga bestämmelser om fall där ett projekt som hör till lagens tillämpningsområde kan antas medföra betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser.

Kärnenergilagen (990/1987) är en av de sektorspecifika författningar som ska tillämpas på tillståndsförfarandena för projekt som omfattas av MKB-lagens tillämpningsområde. Kärnenergilagen innehåller inte heller några bestämmelser med tanke på fall där ett projekt som hör till lagens tillämpningsområde kan antas medföra betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser. Till denna del uppfyller kärnenergilagen inte kraven enligt MKB-direktivet.

Förvaltningslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I 62 a och 62 b § i förvaltningslagen (434/2003) finns allmänna bestämmelser om offentlig kungörelse och publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse. Behörigheten att verkställa offentliga kungörelser ges dock genom speciallagstiftning. I 62 b § i förvaltningslagen görs avvikelse från 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) genom att tillåta publicering av nödvändiga personuppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse.

I 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs om utlämnande av personuppgifter ur en myndighets register. Personuppgifter ur en myndighets personregister får, om inte något annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter.

Lagen om rättegång i förvaltningsärenden

I 7 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) finns bestämmelser om rätten att anföra besvär. Enligt momentet får besvär över ett förvaltningsbeslut anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag. En myndighet får även anföra besvär över ett förvaltningsbeslut om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I kemikaliesäkerhetslagen görs de ändringar som behövs för att komplettera det nationella genomförandet av MKB-direktivet och Seveso III-direktivet. Kemikaliesäkerhetslagen ändras genom att till definitionen av allmänheten foga även organisationer, genom att precisera de bestämmelser som hänvisar till beaktandet av miljökonsekvensbedömningen vid tillståndsprövning samt bestämmelserna om information om tillståndsansökningar och tillståndsbeslut. Samtidigt fogas till dem en hänvisning till den bestämmelse om internationellt hörande som föreslås

till MKB-lagen. Till bestämmelsen om ändringssökande fogas besvärsmått för registrerade föreningar och stiftelser, så att de organisationer som anges i kraven i direktiven får överklaga tillståndsbeslut. Bestämmelsen om besvärsmått ändras så att den också omfattar de kommuner där en verksamhet ska placeras. Dessutom görs tekniska ändringar i bestämmelsen, bland annat genom att ändra hänvisningarna så att de hänvisar till gällande författningar.

Till bestämmelserna om tillstånds-förfarande i kärnenergilagen och i gruvlagen fogas hänvisningsbestämmelser som gäller den nya bestämmelsen om bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser som föreslås i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Tilläggen utgör en del av det nationella genomförandet av artikel 7 i MKB-direktivet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna i kemikaliesäkerhetslagen gäller definitioner, tillståndsbehandling, information om tillståndsärenden samt ändringssökande. Säkerhets- och kemikalieverket har tillämpat den gällande MKB-lagen i fråga om de tillståndsansökningar som hänfört sig till projekt enligt MKB-lagen. Således är ändringarna i de bestämmelser som hänfört sig till tillståndsprovning författningstekniska och inverkar inte på myndighetens verksamhet.

Hänvisningen till det förfarande för internationellt hörande som fogas till 29 a § i MKB-lagen medför inte heller några extra kostnader för myndigheterna. De skyldigheter som hänfört sig till det internationella förfarandet inverkar inte i betydande grad på myndigheternas resurser, eftersom det inte förekommit sådana projekt till exempel bland tillstånden enligt kemikaliesäkerhetslagen. Om ett sådant projekt blir aktuellt, förutsätter fullgörandet av skyldigheterna dock samarbete mellan kontakt- och tillståndsmyndigheten och miljöministeriet. Den projektansvarige ansvarar för kostnaderna för översättningar av handlingar som ska sändas till den andra staten, och därför ansvarar myndigheterna inte för kostnaderna för översättningar.

Ändringarna i bestämmelserna om ändringssökande i kemikaliesäkerhetslagen ger besvärsmått åt sådana registrerade föreningar eller stiftelser vars syfte är att främja naturvård, miljöskydd, eller hälsoskydd i området samt åt de kommuner där verksamheten ska placeras. Ändringen av bestämmelsen kan i någon mån öka de uppgifter som hänfört sig till behandlingen av besvär vid Säkerhets- och kemikalieverket samt domstolarna.

Ekonomiska konsekvenser

I fråga om hänvisningen till MKB-lagen åläggs de nya skyldigheter att översätta handlingar som gäller förfarandet för internationellt hörande den projektansvarige i enlighet med principen att den som orsakar kostnader betalar. Ändringen medför således extra kostnader för den projektansvarige. De gäller endast stora projekt där utgifterna för översättningar inte har en betydande ställning i helheten av planeringskostnader. Bland till exempel tillstånden enligt kemikaliesäkerhetslagen har det inte förekommit projekt där internationellt hörande behövs, vilket innebär att sådana kostnader ytterst sällan uppstår för verksamhetsutövare.

Konsekvenser för företagen

Förslaget till ändring av kemikaliesäkerhetslagen har inga betydande konsekvenser för företagen, eftersom tillståndsbehandlingen redan i nuläget har motsvarat bestämmelserna i MKB-lagen.

Det att besvärsrätten i fråga om tillståndsprojekt som gäller miljökonsekvensbedömning utvidgas till sådana registrerade föreningar eller stiftelser vars syfte är att främja naturvård, miljöskydd, eller hälsoskydd i området samt de kommuner där verksamheten ska placeras kan öka antalet besvär som gäller tillståndsbeslut. Besvärsrätten gäller tillstånd enligt kemikaliesäkerhetslagen. Med stöd av 126 och 126 a § i kemikaliesäkerhetslagen kan ett tillståndsbeslut dock fortfarande verkställas trots ändringsökande.

Miljökonsekvenser och samhällseliga konsekvenser

I fråga om de hänvisningar till MKB-lagen som det föreslås att fogas till kemikaliesäkerhetslagen kan propositionen anses ha positiva miljökonsekvenser och samhällseliga konsekvenser, eftersom hänvisningarna förtydligar MKB-lagens tillämpningsområde och myndigheternas behörighet. Förslagen till bestämmelser om förfarandet för internationellt hörande främjar på internationell nivå positiva miljökonsekvenser och samhällseliga konsekvenser. De föreslagna bestämmelserna om information om tillståndsansökningar i kemikaliesäkerhetslagen ger i enlighet med kraven i MKB-direktivet, Seveso III-direktivet och direktivet om allmänhetens tillgång till miljöinformation allmänheten så heltäckande information som möjligt om pågående ansökningar som gäller tillståndsprojekt enligt kemikaliesäkerhetslagen.

Det att besvärsrätten i kemikaliesäkerhetslagen utvidgas från den besvärsrätt som föreskrivs förvaltningslagen till sådana registrerade föreningar eller stiftelser vars syfte är att främja naturvård, miljöskydd, eller hälsoskydd samt till de kommuner där verksamheten ska placeras tryggar sammanslutningars möjligheter att påverka när det gäller projekt som kräver miljökonsekvensbedömning.

5 Remissvar

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

6 §. Definitioner. Det föreslås att definitionen av den berörda allmänheten i 23 punkten ändras så att den kompletteras med registrerade föreningar eller stiftelser vars syfte är att främja naturvård, miljöskydd, eller hälsoskydd i det område där den verksamhet som beslutet gäller ska placeras. Punkten motsvarar artikel 3.18 i Seveso III-direktivet, enligt vilken definitionen också avser frivilligorganisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller tillämpliga krav enligt nationell lagstiftning. Med stöd av definitionen kan förutom de berörda parterna i ett ärende också organisationer vara intressenter. För att de organisationer som avses i direktivet ska kunna specificeras begränsas definitionen nationellt till registrerade föreningar och stiftelser. Dessutom begränsas definitionen till att gälla endast registrerade föreningar och stiftelser vars verksamhetsområde som antecknats i föreningsregistret eller stiftelseregistret omfattar främjande av naturvård, miljöskydd, eller hälsoskydd i det berörda området.

26 §. Beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillstånd. Det föreslås att paragrafen ändras så att den innehåller tydliga hänvisningar till 25–27 § i MKB-lagen. Genom paragrafändringen kompletteras genomförandet av artiklarna 8, 8a.1 a och 9.1 i MKB-direktivet. Genom ändringen förtydligas förhållandet mellan kemikaliesäkerhetslagen och MKB-lagen. I paragrafen åläggs

Säkerhets- och kemikalieverket att vid tillståndsprövningen beakta de handlingar som gäller miljökonsekvensbedömning som det föreskrivs om i 26 § i MKB-lagen och att ta in en motive-rad slutsats i tillståndsbeslutet. Ändringarna påverkar inte beslutspraxis, eftersom Säkerhets- och kemikalieverket redan nu tillämpar MKB-lagen till denna del. Det föreslås att till paragrafen fogas ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning så att närmare bestämmelser om innehållet i ett tillståndsbeslut och om information om tillståndsbeslut får utfärdas genom förordning av statsrådet.

104 b §. Information om tillståndsansökningar. Det föreslås att 1 mom. ändras så att hänvisningen till den upphävda lagen om offentliga kungörelser (34/1925) stryks och ersätts med en hänvisning till 62 a § i den gällande förvaltningslagen där det föreskrivs om offentlig kungörelse på en myndighets webbplats i det allmänna datanätet. Det anses att tillståndsansökningar enligt kemikaliesäkerhetslagen fortfarande behöver delges genom offentlig kungörelse, eftersom de kan beröra förutom parterna också den berörda allmänheten. Med avvikelse från bestämmelserna i allmän lag föreslås kungörelsetiden dock vara minst 30 dagar. Med avvikelse från 62 b § i förvaltningslagen, som gäller behandlingen av personuppgifter som publiceras i en kungörelse, ska trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) verksamhetsutövarens namn och kontaktuppgifter, som innehåller personuppgifter och lokaliseringssuppgifter, raderas från myndighetens webbplats först när beslutet har vunnit laga kraft.

Den behöriga tillståndsmyndigheten ska se till att ansökningshandlingarna i ett tillståndsärende finns tillgängliga elektroniskt åtminstone så länge kungörelsetiden varar. Tillståndsmyndigheten ansvarar också för att radera uppgifterna och att eventuellt komplettera dem i datanätet samt för att det i datanätet inte publiceras sekretessbelagda uppgifter. I princip innebär det att handlingarna hålls tillgängliga en möjlighet att ta del av handlingarna enbart i elektronisk form. Till exempel stora karthandlingar kan dock inte av datatekniska skäl nödvändigtvis hållas tillgängliga på en webbplats och får då hållas framlagda på en plats som myndigheten bestämmer.

I 1 mom. görs en avvikelse från 62 b § i förvaltningslagen i fråga om tiden för tillgänglighållande av personuppgifter. I tillståndshandlingar enligt kemikaliesäkerhetslagen kan personuppgifter förekomma i de firmanamn som verksamhetsutövare använder i näringsverksamheten och lokaliseringssuppgifter i kontaktuppgifterna. Förvaltningslagens 62 b § möjliggör offentliggörande av sådana personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, men paragrafen ålägger myndigheten en skyldighet att radera personuppgifterna i datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. och 62 a § 2 mom. i förvaltningslagen löper ut. Den föreslagna ändringen anses behövlig för att säkerställa tillgången till information för parterna och allmänheten. Behandlingen av uppgifter är således laglig med stöd av artikel 6.1 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan *EU:s allmänna dataskyddsförordning*).

Informerandet om tillståndsansökningar som gäller farliga ämnen kräver en längre tid för tillgänglighållande än vad som föreskrivs i 62 b § i förvaltningslagen, bl.a. för att det allmänna enligt grundlagen har skyldighet att verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och för att trygga ställningen för dem som orsakas olägenhet samt för uppfyllande av de förpliktelser som följer av EU:s direktiv om allmänhetens tillgång till miljöinformation och Seveso III-direktivet. Dessa direktiv kräver att myndigheterna aktivt och systematiskt sprider miljöinformation till allmänheten särskilt med hjälp av datanätet eller elektroniska verktyg eller bäge och fastställer sådana rimliga tidsramar för de olika etapperna av hörande och information som ger tillräckligt med tid för att informera allmänheten och även tillräckligt med tid för den berörda allmänheten

att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet. Bestämmelserna om kungörelse motsvarar också de bestämmelser om kungörelse som gäller miljötillstånd, så att en offentlig kungörelse kan verkställas på ett enhetligt sätt i sådana fall där bestämmelserna i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (764/2019) tillämpas.

Sådana personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information kan anses vara verksamhetsutövarens namn och uppgifter om verksamhetsställets placering. I ansökningshandlingar och kungörelser som offentliggörs elektroniskt behöver verksamhetsutövarens namn och projektets placeringssort anges för att ärendet ska kunna specificeras tillräckligt och för att parterna och allmänheten ska kunna bedöma projektets miljökonsekvenser för miljön på placeringssorten. När information offentliggörs ska myndigheten fästa särskild vikt vid att sekretessbelagda uppgifter inte offentliggörs i det allmänna datanätet.

Verksamhetens placeringssort kan vara densamma som en persons bostadsort och är således en identifikationsuppgift som gäller personen. Det bör emellertid beaktas att även om det är fråga om identifikationsuppgifter om en fysisk person, så hör denna uppgift alltid samman med näringsverksamheten. Det föreslås en bestämmelse om att det ska vara tillåtet att publicera dessa personuppgifter i en kungörelse som offentliggörs i datanätet. Bestämmelsen är en specialbestämmelse i förhållande till 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. I 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs det på vilket sätt personuppgifter ur en myndighets personregister får lämnas ut och om förutsättningarna för utlämnande. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. När uppgiften lämnas ut på internet kan myndigheten inte försäkra sig om mottagarens rätt att använda personuppgifter, eftersom uppgiften finns tillgänglig för vem som helst som använder internet. För att kungörelsen och ansökningshandlingarna ska få innehålla de uppgifter som behövs med tanke på informerandet, behöver det föreskrivas om saken på ett sätt som avviker från ovannämnda bestämmelse.

Enligt förslaget ska personuppgifter som publiceras på en myndighets webbplats raderas i datanätet senast när tillståndsbeslutet har vunnit laga kraft, eftersom kungörelsen och ansökningshandlingarna inte behöver finnas tillgängliga i datanätet i flera år.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om information om tillståndsansökningar. Momentet ändras så att en hänvisning till kommunallagen tas in i bestämmelsen. Enligt 29 § i kommunallagen (410/2015) ska kommunen ge kommuninvånarna, de som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar tillräcklig information om ärenden som bereds i kommunen. Enligt förslaget ska information om kungörelsen publiceras i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten i enlighet med 108 § i kommunallagen. Detta kan göras till exempel genom att länka tillståndsmyndighetens kungörelse till kommunens webbplats. Information om att en kungörelse har offentliggjorts ska hållas tillgänglig på webbplatserna för kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten i regel under samma tid som den finns tillgänglig på den behöriga tillståndsmyndighetens webbplats, alltså i minst 30 dagar. Information om kungörelsen ska offentliggöras i kommunerna utan dröjsmål efter det att kungörelsen har publicerats på tillståndsmyndighetens webbplats. Bestämmelsen hindrar dock inte kommunerna från att informera om att en kungörelse har offentliggjorts också på andra sätt än på webbplatsen, om de anser det vara behövligt för att säkerställa allmänhetens möjligheter att delta och påverka.

Information som ges i en tidning ska anses effektivisera informationsspridningen och det föreslås därför att detta förfarande bevaras. Det föreslås dock att myndighetens prövningsrätt när det gäller information om offentliggörandet av en kungörelse utökas. Enligt den gällande lagen

ska information om kungörelsen publiceras i åtminstone en tidning med allmän spridning inom verkningsområdet, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödigt. Det föreslås att kravet på uppenbarhet stryks ur lagen, så att myndigheten i större utsträckning än för närvarande kan överväga behovet av att informera i en tidning.

Ur 2 mom. stryks skyldigheten att underrätta den berörda allmänheten genom annonsering i en tidning. Däremot fogas till paragrafen en informativ hänvisning till förvaltningslagen. Tillståndsansökningar ska delges den berörda allmänheten separat med iakttagande av vad som i 55 § i förvaltningslagen föreskrivs om delgivningssätten. I praktiken har Säkerhets- och kemikalieverket när det gäller planinformationen kännedom om rågrannarna till den verksamhet som en ansökan gäller och andra parter som ska informeras genom vanlig delgivning. Om villkoren i 55 § i förvaltningslagen uppfylls kan delgivningen också verkställas som offentlig delgivning. Till exempel kan det vara svårt att bedöma olika organisationers koppling till projektet, och i sådana fall kan myndigheten verkställa delgivningen som offentlig delgivning. Om en part har samtyckt till användning av e-tjänster, kan meddelandet sändas elektroniskt med stöd av 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

Enligt förslaget fogas till paragrafen ett nytt 3 mom. med en hänvisning till det nya 29 a § 1 mom. i MKB-lagen [under behandling i riksdagen] som gäller förfarandet för internationellt hörande. I de projekt som har gränsöverskridande miljökonsekvenser ska tillståndsmyndigheten sända tillståndsansökan för projektet samt översättningar av de väsentliga delarna av ansökan till miljöministeriet när en medlemsstat i Europeiska unionen deltar i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. De väsentliga delarna i tillståndsansökan kan anses vara åtminstone de delar på basis av vilka myndigheterna i den andra staten och de vars omständigheter eller intressen projektet kan påverka kan identifiera vilken slags gränsöverskridande betydande skadliga miljökonsekvenser ett projekt kan ha och hur de kommentarer som lämnats i dess tidigare faser har beaktats. Miljöministeriet ska vidarebefordra ansökan till medlemsstaten. Skyldigheten att sända tillståndsansökan gäller endast situationer där en annan medlemsstat i Europeiska unionen har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och där det för projektet ansökts om tillstånd enligt tillämpningsområdet för kemikaliesäkerhetslagen. Genom den föreslagna ändringen kompletteras genomförandet av artikel 7 i MKB-direktivet i den nationella lagstiftningen. Bestämmelser om kostnaderna för att sända handlingar vid förfarandet för internationellt hörande finns i 38 § i MKB-lagen.

104 f §. Information om tillståndsbeslut. Det föreslås att det till kemikaliesäkerhetslagen fogas en bestämmelse om information om tillståndsbeslut. Det föreslås att det till lagen fogas bestämmelser om offentlig kungörelse av tillståndsbeslut och förfarandet för internationellt hörande.

Till 1 mom. föreslås det att det fogas en bestämmelse om offentlig kungörelse av tillståndsbeslut i enlighet med 62 a § i förvaltningslagen. Offentlig kungörelse av tillståndsbeslut behövs för att allmänheten också ska få information om beslut som meddelas. Med stöd av 62 b § i förvaltningslagen ska Säkerhets- och kemikalieverket publicera uppgifterna i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Enligt samma paragraf publiceras i fråga om personuppgifter dock endast sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information, och de får publiceras trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. De personuppgifter som ingår i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig samt i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen ska avlägsnas från myndighetens webbplats i det allmänna datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. och 62 a § 2 mom. löper ut. Utöver vad som föreskrivs om kungörelsens innehåll i 62 a § i förvaltningslagen ska i kungörelsen om tillståndsbeslutet också nämnas besvärstiden, så att även andra än parterna som har rätt att söka ändring får kännedom om besvärstiden.

Till 2 *mom.* föreslås det att det fogas en bestämmelse med en hänvisning till det nya 29 a § 2 *mom.* i MKB-lagen [som är under behandling i riksdagen]. Tillståndsmyndigheten ska sända tillståndsbeslutet och översättningar av de väsentliga delarna av beslutet till miljöministeriet, som sänder beslutet och översättningarna till den andra stat som har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. De väsentliga delarna i tillståndsbeslutet kan anses vara åtminstone de delar på basis av vilka myndigheterna i den andra staten och de vars omständigheter eller intressen projektet kan påverka kan identifiera hur miljökonsekvensbeskrivningen, den motiverade slutsatsen och handlingarna om internationellt hörande har beaktats samt vilka åtgärder tillståndsbeslutet förutsätter för att undvika, förhindra, begränsa eller eliminera samt följa upp identifierade betydande skadliga gränsöverskridande miljökonsekvenser. Bestämmelsen blir tillämplig när det är fråga om projekt som hör till kemikaliesäkerhetslagens tillämpningsområde och som kan antas medföra betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser och ett förfarande för internationellt hörande enligt 5 kap. i MKB-lagen har ordnats om projektet. Skyldigheten att sända tillståndsbeslutet till en annan stat baserar sig både på artikel 7 i MKB-direktivet och på Esbokonventionen, och gäller de stater som deltagit i MKB-förfarandet. Bestämmelser om kostnaderna för översättningar av handlingar vid förfarandet för internationellt hörande finns i 38 § i MKB-lagen.

128 §. Besvärsmätt. Det föreslås att det till bestämmelserna om ändringssökande i kemikaliesäkerhetslagen fogas en paragraf om besvärsmätt där det föreskrivs närmare om besvärsmätten. Utöver parterna ska också sådana registrerade föreningar eller stiftelser vars syfte är att främja naturvård, miljöskydd, eller hälsoskydd i det område där den verksamhet som beslutet gäller ska placeras samt den kommun där verksamheten ska placeras ha besvärsmätt.

Artikel 23 b i Seveso III-direktivet och artikel 11.1 i MKB-direktivet ålägger medlemsstaterna att se till att den berörda allmänheten i sina respektive nationella rättssystem har rätt att få den materiella eller formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet prövad. I 7 § 1 *mom.* i lagen om rättegång i förvaltningsärenden finns allmänna bestämmelser om parter rätt att anföra besvär. Med stöd av artikel 3.18 i Seveso III-direktivet anses definitionen av den berörda allmänheten också omfatta organisationer. I de överträdelseförfaranden som Europeiska kommissionen inlett fäste kommissionen uppmärksamhet vid avsaknaden av besvärsmätt för organisationer. Till kemikaliesäkerhetslagen fogas således utöver regionala organisationers även kommuners besvärsmätt i fråga om tillståndsbeslut med stöd av kemikaliesäkerhetslagen som gäller projekt enligt MKB-lagen. Således har organisationer och kommuner besvärsmätt i de mest omfattande besluten som fattas med stöd av kemikaliesäkerhetslagen. Med stöd av artikel 9 i Århuskonventionen ska medlemsstaterna inom ramen för sin nationella lagstiftning säkerställa allmänhetens tillgång till rättslig prövning förutom för parterna även för organisationer.

6.2 Gruvlagen

40 §. Information om tillståndsansökan. Det föreslås att ett nytt 4 *mom.* fogas till paragrafen. Momentet innehåller en hänvisning till den nya 29 a § i MKB-lagen som ingår i regeringens proposition 50/2021 [som är under behandling i riksdagen]. Paragrafen gäller tillståndsmyndighetens skyldigheter i projekt som har gränsöverskridande miljökonsekvenser. Tillståndsmyndigheten ska sända en tillståndsansökan som gäller ett i 28 § i MKB-lagen avsett projekt samt översättningar av de väsentliga delarna av ansökan till miljöministeriet när en medlemsstat i Europeiska unionen har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Väsentliga delar kan anses vara åtminstone de delar på basis av vilka myndigheterna i den andra staten och de vars omständigheter eller intressen projektet kan påverka kan identifiera vilken slags gränsöverskridande betydande skadliga miljökonsekvenser projektet kan ha. En väsentlig del kan

också vara hur de kommentarer som staten lämnat i samband med MKB-förfarandet har beaktats. Miljöministeriet ska vidarebefordra ansökan till medlemsstaten.

Bestämmelsen blir tillämplig när det är fråga om projekt som hör till tillämpningsområdet för gruvlagen och som kan antas medföra betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser, och ett internationellt förfarande enligt 5 kap. i MKB-lagen tillämpas på projektet. Tillståndsansökan ska sändas till den andra medlemsstaten, om denna har meddelat att den deltar i MKB-förfarandet för projektet. Genom den föreslagna ändringen kompletteras genomförandet av artikel 7 i MKB-direktivet i den nationella lagstiftningen. Skyldigheten att sända tillståndsansökan gäller endast situationer där en annan medlemsstat i Europeiska unionen har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

58 §. Information om tillståndsbeslut. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 8 mom. som innehåller en hänvisning till den nya 29 a § i MKB-lagen [som är under behandling i riksdagen]. Tillståndsmyndigheten ska sända sitt tillståndsbeslut om projektet och översättningar av de väsentliga delarna av beslutet till miljöministeriet, som sänder beslutet och översättningarna vidare till den andra stat som har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Bestämmelsen blir tillämplig när det är fråga om projekt som hör till tillämpningsområdet för gruvlagen och som kan antas medföra betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser och ett internationellt förfarande enligt 5 kap. i MKB-lagen har ordnats om projektet. De väsentliga delarna av tillståndsbeslutet kan anses vara åtminstone de delar på basis av vilka myndigheterna i den andra staten och de vars omständigheter eller intressen projektet kan påverka kan identifiera hur miljökonsekvensbeskrivningen, den motiverade slutsatsen och det internationella hörandet har beaktats. Till de väsentliga delarna hör dessutom uppgifter om vilka åtgärder tillståndsbeslutet förutsätter för att undvika, förhindra, begränsa eller eliminera samt följa upp identifierade betydande skadliga gränsöverskridande miljökonsekvenser. Skyldigheten att lämna in tillståndsbeslutet gäller alla stater som deltagit i MKB-förfarandet.

6.3 Kärnenergilagen

23 §. Handläggning av ansökan om tillstånd. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 7 mom. som innehåller en hänvisning till den [föreslagna] nya 29 a § i MKB-lagen som gäller tillståndsmyndighetens skyldigheter i projekt som har gränsöverskridande miljökonsekvenser. Tillståndsmyndigheten ska sända en tillståndsansökan som gäller ett i 28 § i MKB-lagen avsett projekt samt översättningar av de väsentliga delarna av ansökan till miljöministeriet när en medlemsstat i Europeiska unionen har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Väsentliga delar kan anses vara åtminstone de delar på basis av vilka myndigheterna i den andra staten och de vars omständigheter eller intressen projektet kan påverka kan identifiera vilken slags gränsöverskridande betydande skadliga miljökonsekvenser projektet kan ha och hur de kommentarer som staten lämnat i samband med MKB-förfarandet har beaktats. Miljöministeriet ska vidarebefordra ansökan till medlemsstaten.

Bestämmelsen blir tillämplig när det är fråga om projekt som hör till tillämpningsområdet för kärnenergilagen och som kan antas medföra betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser, och ett internationellt förfarande enligt 5 kap. i MKB-lagen tillämpas på projektet. Tillståndsansökan ska sändas till den andra medlemsstaten, om denna har meddelat att den deltar i MKB-förfarandet för projektet. Genom den föreslagna ändringen kompletteras genomförandet av artikel 7 i MKB-direktivet i den nationella lagstiftningen till följd av Europeiska kommissionens formella underrättelse. Skyldigheten att sända tillståndsansökan gäller endast situationer där en annan medlemsstat i Europeiska unionen har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 8 mom. som innehåller en hänvisning till den [föreslagna] nya 29 a § i MKB-lagen. Tillståndsmyndigheten ska sända sitt tillståndsbeslut om projektet och översättningar av de väsentliga delarna av beslutet till miljöministeriet, som sänder beslutet och översättningarna vidare till den andra stat som har deltagit i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Bestämmelsen blir tillämplig när det är fråga om projekt som hör till tillämpningsområdet för kärnenergilagen och som kan antas medföra betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser och ett internationellt förfarande enligt 5 kap. i MKB-lagen har ordnats om projektet. De väsentliga delarna av tillståndsbeslutet kan anses vara åtminstone de delar på basis av vilka myndigheterna i den andra staten och de vars omständigheter eller intressen projektet kan påverka kan identifiera hur miljökonsekvensbeskrivningen, den motiverade slutsatsen och det internationella hörandet har beaktats samt vilka åtgärder tillståndsbeslutet förutsätter för att undvika, förhindra, begränsa eller eliminera samt följa upp identifierade betydande skadliga gränsöverskridande miljökonsekvenser. Skyldigheten att lämna in tillståndsbeslutet gäller alla stater som deltagit i MKB-förfarandet, också stater utanför Europeiska unionen, eftersom skyldigheten att sända tillståndsbeslutet till en annan stat baserar sig på både MKB-direktivet och Esbokkonventionen.

7 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015) och statsrådets förordning om övervakning av tillverkningen och upplagringen av explosiva varor (819/2015) föreslås det att hänvisningarna till MKB-lagen när det gäller tillståndsbehandling, bland annat i fråga om innehållet i ett tillståndsbeslut, ändras samt att det görs tekniska ändringar för att precisera lagstiftningen med anledning av överträdelseförfarandet.

Till inrikesministeriets förordning om externa räddningsplaner (1286/2019) fogas en definition av den berörda allmänheten i enlighet med Seveso III-direktivet.

8 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den XX XXXX XX.

9 Förhållande till andra propositioner

En proposition med förslag till lagar om ändring av MKB-lagen och lagar som har samband med den (RP 50/2021 rd) lämnades till riksdagen den 8 april 2021. Enligt förslaget ska MKB-lagen ändras med anledning av det överträdelseförfarande som Europeiska kommissionen inlett i fråga om MKB-direktivet. Det föreslås bland annat att 26 § i MKB-lagen ändras och att en ny 29 a § fogas till den lagen, och enligt förslaget i denna proposition ska hänvisningar till dessa paragrafer fogas till kemikaliesäkerhetslagen. Även till gruvlagen och kärnenergilagen fogas hänvisningar till 29 a § i MKB-lagen.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De centrala grundläggande fri- och rättigheterna i anslutning till de föreslagna bestämmelserna är ansvar för miljön enligt 20 § i grundlagen (nedan *grundläggande rättighet till miljön*) och i fråga om skydd för privatlivet enligt 10 § i grundlagen skydd för personuppgifter.

Grundläggande rättighet till miljön, medborgarinflytande och deltagande

Enligt 20 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Bestämmelsen har ett nära samband med 2 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket det till demokratin hör att den enskilde har rätt att ta del i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling.

Avsikten med de ändringar som föreslås i kemikaliesäkerhetslagen är i huvudsak att komplettera genomförandet av MKB-direktivet och Seveso III-direktivet i den nationella lagstiftningen, vilket på författningsnivå kan anses förbättra beaktandet av MKB-lagen i beslutsfattandet och säkerställa att beslutsfattandet är förenat med tillräckliga möjligheter att få information och att delta. Detta kan anses medföra att tillgodoseendet av den grundläggande rättigheten till miljö främjas. (RP 309/1993 rd, s. 67) De föreslagna bestämmelserna som hänvisar till MKB-lagen gäller beaktande av miljökonsekvensbedömningen i tillståndsbehandling samt förfaranden vid bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser. Det att andra stater möjligheter att delta tryggas i författningarna främjar tillgången till information om det nationella beslutsfattandet om miljö, vilket även för sin del kan anses medverka till att tillgodoseendet av den grundläggande rättigheten till miljö främjas. När det gäller ändringssökande utökas besvärsrätten i kemikaliesäkerhetslagen i fråga om sådana tillståndsbeslut som avses i 23 och 58 § också till regionala miljö-, natur-, och hälsoorganisationer och kommuner där en verksamhet ska placeras. Också till denna del kan ändringen anses överensstämma med 20 § 2 mom. i grundlagen och grundlagsutskottets tolkning. (GrUU 38/1998 rd, s. 2)

Skydd för personuppgifter

Den föreslagna ändringen i 104 b § 1 mom. i kemikaliesäkerhetslagen ger myndigheter möjlighet att i begränsad utsträckning lämna ut personuppgifter i samband med en offentlig kungörelse.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas dessutom genom lag. Detta moment i grundlagen utgår från antagandet att juridiska personer inte omfattas av bestämmelsen. Det bör dock beaktas att definitionen av personuppgifter är omfattande. Enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 avses med personuppgifter varje upplysning som avser en identifierad eller direkt eller indirekt identifierbar fysisk person.

Vid bedömningen av bestämmelserna om behandling av personuppgifter har grundlagsutskottet i sin etablerade avgörandepraxis ansett att sådana bestämmelser måste granskas mot 10 § i grundlagen. Enligt utskottet begränsas lagstiftarens beslutanderätt förutom av grundlagens 10 § 1 mom., enligt vilket närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag, också av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment. Utskottet anser att lagstiftaren måste tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag. (GrUU 14/2018 rd, s. 2)

Grundlagsutskottet har påpekat att skyddet för privatlivet och personuppgifter bör stå i proportion till andra grundläggande och mänskliga rättigheter samt till andra vägande samhällliga intressen. Lagstiftaren ska garantera skyddet för privatlivet och personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet har understrukit att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra grundläggande fri- och rättigheter. Bedömningen går ut på att samordna och avväga två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 54/2014 rd och

GrUU 10/2014 rd). Grundlagsutskottet har särskilt lyft fram balansen mellan handlingars of-fentlighet och skyddet för personuppgifter (GrUU 14/2018 rd, s. 8 och GrUU 22/2008 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har vid sin bedömning av bestämmelser om myndigheters rätt att lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna bland annat fäst uppmärksamhet vid vilka uppgifter rätten att få uppgifter gäller och vem man har rätt att få uppgifter om samt vid hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Grundlagsutskottet har ansett att myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter kan gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (GrUU 62/2010 rd, s.4/I, GrUU 17/2016 rd och GrUU 10/2014 rd). Utskottet har dock ansett att grundlagen inte tillåter en alltför vag och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om rätten är knuten till ett krav på nödvändighet (GrUU 59/2010 rd, s. 4).

I den bestämmelse som föreslås bli ändrad i kemikaliesäkerhetslagen är det fråga om att utlämnandet av personuppgifter utvidgas tidsmässigt jämfört med allmän lag. Kravet på nödvändighet motsvarar således grundlagsutskottets etablerade tolkning och de uppgifter som lämnas ut specificeras i bestämmelsen. I praktiken lämnas personuppgifter ut endast om firma och kontaktuppgifter i fråga om en näringsverksamhet. Med tanke på tillgången till information är dessa uppgifter nödvändiga och således avviker man inte från skyddet för personuppgifter. Enligt grundlagsutskottets tolkning får de omständigheter som talar för särskiljande också särskild vikt när det föreskrivs om en myndighets rätt att trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter i en elektronisk verksamhetsmiljö (GrUU 12/2019 rd, s. 4). Förslaget till bestämmelse är med stöd av motiveringen ovan noggrant avgränsat och proportionerligt i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Helsingfors den xx xxxx 20xx

Statsminister

Sanna Marin

...minister Förnamn Efternamn